

Tro og tilgivelse

Immaculée Ilibagiza, der overlevede folkemordet i Rwanda, fortæller, hvordan hun mødte Gud, blev reddet af sin urokkelige tro og lærte at forlade selv de værste skyldnere

bog

Immaculée Ilibagiza (med Steve Erwin): Folkemordet i Rwanda. En personlig beretning om at begrave de døde og tilgive de levende.

331 sider. 248 kroner. Alfa.

”Når vi ikke længere er i stand til at ændre en situation, bliver vi udfordret til at ændre os selv.”

Citatet er Viktor E. Frankls, psykiater, forfatter og overlevende efter Anden Verdenskrigs holocaust. Men det kunne lige så godt være Immaculée Ilibagizas. Og det er da også med netop det citat, at hun indleder sin gribende beretning om folkemordet i Rwanda; om sine tre måneder klemmt inde på et lille badeværelse sammen med seks andre kvinder; om tabet af sine forældre, sine to brødre og et utal af familiemedlemmer og venner; og om sin stærke tro og sin eminent evne til at tilgive, som ender med at blive hendes frelse.

Mere end en million mennesker mistede livet under det knap 100 dage lange folkemord i Rwanda i 1994. Som følge af en årelang etnisk splittelse gik rabiater hutu-militser til angreb på tutsier og dræbte så godt som alt, hvad de mødte på deres vej. Således også Immaculée Ilibagizas tutsi-familie, bortset fra en enkelt bror, der studerede i udlandet, og så Immaculée selv, der skjulte sig hos den lokale præst.

Immaculée Ilibagiza var blot 22 år, da nedslagtningerne begyndte. Forud for dem var gået en tryk og lykkelig barndom, der har fået både krymmel og glasur i sin tilgivelse, hvilket er forståeligt, familiens historie taget i betragtning, men som ikke desto mindre er medvirkende til at give fortællingen et unuanceret og en kende florumvundet skær. Hendes familie var mere end almindeligt stærk i den katolske tro, som de glad og gerne gav videre til deres børn, og som kom til at redde deres datter. Ikke i fysisk forstand, men i mental. For hvem ville ellers overleve at tilbringe 91 dage på et badeværelse og miste hovedparten af sin familie uden også at miste sin forstand – eller som minimum blive grundbitter og hævngherrig?

Det kan være vanskeligt for en verdslig vesterlænding at forstå Immaculée Ilibagizas meget enkle og for nogle måske endda naive tankegang. Hun søger ingen politisk-sociologiske forklaringsmodel-

ler på folkemordet – dem kommer den danske journalist Øjvind Kyrø med i sit glimrende forord – men hun søger håb og tro. Og det finder hun hos Gud: ”Jeg indså, at min kamp i denne krig skulle kæmpes inden i mig selv. Alt det stærke og det gode inden i mig – min tro, mit håb og mit mod – alt var sårbart i forhold til den mørke energi. Hvis jeg mistede min tro, vidste jeg, at jeg ikke ville kunne overleve. Det var kun ved Guds hjælp, at jeg kunne kæmpe.”

Og hun kæmper. Med næb og klør. Hun vil overleve og bruger blandt andet tiden i skjul til at lære engelsk, så hun er kvalificeret til at få et job, når hun kommer ud. Og så beder hun. Uafsladligt. Men uanset hvor stærk hendes tro er, har hun en tydelig fornemmelse af, at der trods alt er grænser, i hvert fald når det gælder tilgivelse, og hun føler sig langt fra overbevist om, at hun kan forlade alle vore skyldnere, som skrevet står i Fadervor, og dermed tilgive sin families drabsmænd. Her føler hun, at Gud forlanger det urimelige af hende. Indtil hun en dag hører Hans stemme, der siger: ”Tilgiv dem; de ved ikke, hvad de gør.” Og så ved hun, at hun har fundet sin frelse, uanset hvad der venter hende uden for badeværelset.

Livet efter folkemordet byder både på glæder og rædsler for Immaculée Ilibagiza. Hun får bekræftet sine bange anelser, da hun opdager, at hendes familie er så godt som udryddet – men hun får også bekræftet, at hendes tro kan hjælpe hende tilbage: Hun får stablet et nyt liv på benene og arbejder i dag hos FN i New York, hvor hun bor sammen med sin mand og sine to børn. Og hun har formået at forlige sig med sin fortid, blandt andet ved at mødes med lederen af den oprørsgruppe, der slog hendes mor og hendes bror ihjel. Ikke for at spytte på ham eller for at skamme ham ud. Men for at tilgive. For han er, som hun forklarer, en ven, i bund og grund et godt menneske, der blot blev besat af det onde.

Hendes budskab i bogen er, at alle mennesker kan lære at tilgive dem, der har skadet dem, uanset hvor stor skaden end måtte være. Og man kan kun blive imponeret over, at det er lykkedes hende at overleve folkemordet i Rwanda i mere end én forstand – og i Viktor Frankls ånd tage udfordringen om at ændre sig selv, hvis man ikke kan ændre situationen, så eftertrykkeligt op.

LOTTE KIRKEBY HANSEN

kultur@k.dk